

TÁRSADALOMISMERET ÉS SZOCIOLÓGIA (2006 ősz)

Közzszolgálati alapszak, esti tagozat

tantárgykód: TITÁSZ00KE

kötelező előtanulmány(ok): nincs

követelmény: **félévközi jegy**

óraszám: **12 óra**

kredit érték: **3 pont**

oktatás nyelve: **magyar**

tanszék: **Társadalomismereti**

előadó(k): **Dr. Kelen András** (402-es szoba)

konzultáció- vagy gyakorlatvezető(k): -

A tantárgy általános célja és specifikus célkitűzései:

A cél az, hogy a hallgatók megismerkedjenek az emberek életét formáló társadalmi hatásokkal. A szociológia centrális társadalomtudományi szerepét bemutatva, a tudományág klasszikus és legújabb eredményeiből válogatva a kurzus megalapozza a társadalmi lét komplexitásában és a mindennapi szociális kapcsolatokban való eligazodást. A rendszerváltás évtizedét követően Magyarország nem egyszerűen a piacgazdaságba, hanem a radikálisan átalakuló globális kapitalizmus társadalmi viszonyaiba való beilleszkedés kihívásával, az új típusú modernitással szembesül. A szociológiában paradigmaváltás tanúi vagyunk: a szociológia, a közgazdaságtudomány és a politikatudomány oldalán egyszerre érlelődött a felismerés, hogy e három tudományág szorosabb integrációjával lehet csupán az újkapitalizmus globális rendszerváltozásának lényeges folyamatait feltárni. E három tudományterület belső összefüggésére épülő szociológia fogalmainak, elemzéseinek, a társadalmi tapasztalatoknak, fejlődési pályáknak, valamint a hazai és a nemzetközi helyzetleírásoknak ill. prognózisoknak a bemutatása egyrészt a komplex és ellentmondásos valóság intellektuális megért(et)ését szolgálja, másrészt azt kívánja elősegíteni, hogy a hallgató a maga életében a társadalmi folyamatoknak ne csupán kiszolgáltatottja legyen, hanem aktív alakítójává válhasson.

A tantárgy oktatásának időterve: (2006/2007-es tanév, 1. félév):

- *esti tagozaton:* 12 óra/félév előadás

A tantárgy tartalma:

- A szociológia tárgya, helye és sajátosságai a többi társadalomtudományok között. Alapfogalmak és ágazatok. A szociológia történetének kiemelkedő személyiségei
- Normák, értékek, attitűdök. Viselkedési szabályok, normák kialakítása, normaszegések szankcionálása, ellentmondások a normák között, a különböző társadalmak eltérő normarendszerei, a normák változása. Az értékek, mint kulturális alapelvek, értékhierarchiák. Az attitűdök és az értékek viszonya, ellentmondások az értékek és attitűdök között. Érték-és életminőség-vizsgálatok, időmérleg kutatások Magyarországon.
- Társadalmi szerkezet és egyenlőtlenség a globalizáció korában. Etnocentrizmus, multikulturalizmus és identitástudat
- Módszerek a szociológiában. Empirikus és elméleti szociológia. Szekunder és primér adatfelvételi források és módszerek. Dokumentumok elemzése, a megkérdezéses vizsgálatok jellemzői, a megfigyelés és a kísérlet. Az adatfeldolgozás lehetséges technikái, az elemzési szempontok, az elemző tanulmányok elkészítésének kritériumai. Hogyan olvassunk közvélemény kutatást?
- Egy empirikus szociológia felvétel bemutatása
- A társadalom rendszerelméleti megközelítése. A szociográfia műfaja
- A kultúra és a sport szociológiája. Magaskultúra-popkultúra
- Az egészségügy szociológiája
- A munka világának szociológiája. A formális és az informális gazdaság. Szervezetek szociológiája
- Az új modernitás és az új gazdaság szociológiája. Társadalomszerkezet és hatalom a tanuláslapú információs társadalomban.

Kötelező irodalom:

- Giddens, Anthony: Szociológia

Ajánlott irodalom:

- Andorka Rudolf: Bevezetés a szociológiába
Osiris 1997.
- Böhm Antal: A XX. századi magyar társadalom.
Korona 1999.
- Morel, Julius és társszerkesztők: Szociológiaelmélet
Osiris 2000.
- Társadalmi Riport (1990-től megjelent kötetetek) Szerk. Andorka R. - Kolosi T.- Vukovich György.
TÁRKI. (*Egy-egy tanulmány feldolgozása, érdeklődés szerint*)

Javasolt kézikönyv és cikkek:

- The Concise Oxford Dictionary of Sociology. (Ed. Marshall, G.).
Oxford University Press. 1994.
- The Penguin Dictionary of Sociology (Aberchrombie és mások).
London 2000.

A hallgatói teljesítmény értékelése:

A hallgatói teljesítmény értékelése: A tárgy félévközi jeggyel zárul, melynek összetevői (1) a megadott irodalom alapján eredményesen teljesített *zárthelyi dolgozat* a szociológia alapfogalmairól és szakkifejezéseinek használatáról; (2) egy megadott vagy egyeztetett témában önállóan elkészített, a forrásokat gondosan megjelölő önálló évközi dolgozat; (3) egyes határesetekben szükségessé váló szóbeli beszámoló.

Az értékelés a kötelező olvasmányok feldolgozására, az alapfogalmak és a fontosabb kifejezések szakszerű használatára és a tananyag feldolgozásának, elsajátításának alaposságára tér ki az olvasottság figyelembevételével. Évközi dolgozatába a hallgató építse be a témához kapcsolódó kötelező olvasmányt, egészítse ki mindezt választott olvasmányokkal és kapcsolja mondanivalóját a mai magyar társadalom egyes jelenségeihez.

A dolgozatról való távolmaradást a tanszéki előadónál 3 napon belül kell igazolni.